

Η θεολογική υπέρβαση του οικολογικού προβλήματος

Η Εκκλησία τοποθετείται ενώπιον του οικολογικού ζητήματος με θεολογική υπευθυνότητα. Πιο συγκεκριμένα οι απόψεις που εκφράζονται είναι οι εξής:

1. Το οικολογικό πρόβλημα είναι ηθικό ζήτημα και όχι τεχνικό θέμα. Οφείλεται στην εσφαλμένη στάση του ανθρώπου απέναντι στη φύση που επείγει να αναθεωρηθεί στο φως του ήθους της Εκκλησίας. Η καταστροφή του περιβάλλοντος και των πηγών του έχει ζωτική σημασία για όλους μας. Οι επιπτώσεις δεν μπορούν να χαρακτηριστούν ηθικά αδιάφορες, καθώς η ζωή μας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη στάση του καθενός μας προς το περιβάλλον.

2. Η φύση δεν είναι κτήση του ανθρώπου, κατάκτησή του, κτήμα και ατομική ιδιοκτησία του. Δεν επιτρέπεται η κατάχρησή της, αλλά μόνο η χρήση της προς όφελος της κοινωνίας και για τη δόξα του Θεού. Ο χριστιανός λέει “Όχι στην καταστροφική εκμετάλλευση της φύσης” και σε αυτό το σημείο συνοδοιπορεί με τους οικολόγους αυθόρμητα κι ένθερμα. Πολύ σωστά έχει λεχθεί ότι “η γη και το περιβάλλον, δε μας ανήκουν αλλά τα έχουμε δανειστεί από τα παιδιά μας”, καθώς οι επιπτώσεις μπορεί να αποβούν μοιραίες για τις επόμενες γενιές, αν δε ληφθούν τα απαραίτητα μέτρα.

3. Η φύση είναι η κτίση του Θεού, που πιστεύουμε ως “*Πατέρα, παντοκράτορα, ποιητήν ούρανοῦ καί γῆς*”. Εμείς είμαστε διαχειριστές, οικονόμοι, εργαζόμενοι και φύλακες της φύσης, σύμφωνα με τη Βίβλο (“*ἐργάζεσθαι αὐτόν καί φυλάσσειν*” Γεν. 2, 15). Δεν επιτρέπεται να θεωρήσει ο άνθρωπος τον εαυτό του ιδιοκτήτη και κατακτητή, αφεντικό, κύριο και κυρίαρχο της φύσης. Ο χριστιανός εδώ διαφοροποιείται από μια ακραία θρησκευτική και μάλλον θρησκόληπτη τάση κάποιων ρομαντικών οικολόγων που θεοποιούν τη φύση καταλήγοντας στη φυσιολατρία, το νεοπαγανισμό (θεοποίηση νέων ειδώλων, στοιχείων της φύσης κ.λπ.).

4. Η λατρευτική πράξη της Εκκλησίας με το μυστήριο της Θ. Ευχαριστίας εμπνέει οικολογικό ήθος. Κορύφωση της θείας λειτουργίας αποτελεί η φράση που εκφωνεί ο ιερέας εκ μέρους μας: “*Τά Σά ἐκ τῶν Σῶν Σοί προσφέρομεν*” (*Σου προσφέρουμε τα δικά Σου από αυτά που Σου ανήκουν*). Ο άνθρωπος ευχαριστεί το Θεό για τα δώρα και τις δωρεές Του, τη χάρη και τα χαρίσματά Του, δίνοντας πάλι πίσω στον Κύριο ό,τι Εκείνος μας δώρισε. Έτσι μαθαίνουμε κι εμείς να Τον μιμούμεθα, δηλαδή να φερόμαστε με αγάπη και ελευθερία. Όπως ο Θεός δημιουργεί τη φύση ως κτίση από αγάπη (όχι από ανάγκη) και με ελευθερία, έτσι ο άνθρωπος σέβεται τη φύση ως κτίση Θεού, όπως ακριβώς σέβεται τον Κτίστη της. Επιπλέον η Εκκλησία σε όλες σχεδόν τις αγιαστικές πράξεις της και τα μυστήρια χρησιμοποιεί τα υλικά στοιχεία (οίνος, άρτος, νερό, λάδι κ.ά.) τα οποία αγιάζονται και μεταμορφώνονται μέσα στο χώρο της. Αυτή η πράξη είναι πράξη σεβασμού προς τα υλικά στοιχεία, που σημαίνει και ευθύνη για διαφύλαξή τους και αφορμή ευχαριστίας

προς το Θεό.

5. Η ασκητική παράδοση του μοναστικού κοινοβίου για 2000

χρόνια και η κοινοκτημοσύνη των πρώτων χριστιανικών κοινοτήτων ενσαρκώνουν άριστα το οικολογικό ήθος της θείας Ευχαριστίας στην Εκκλησία μέχρι σήμερα. Ασκητική δεν σημαίνει να φύγουμε από τον κόσμο, αλλά δείχνει πώς μπορούμε να ζούμε μέσα στον κόσμο χωρίς να τον καταστρέφουμε άλλο πια. Οι ασκητές συμπεριφέρονται με σεβασμό προς τη φύση, τη βλέπουν ως κάτι ζωντανό, ως δωρεά του Θεού στον άνθρωπο. Αυτό μπορεί να γίνει και στάση ζωής όλων μας. Πώς; Με τον ανάλογο σεβασμό προς την υλική δημιουργία, με την αυτάρκεια και την ολιγάρκεια, δηλαδή να αρκούμεθα στα λίγα, τα απαραίτητα, να μη διακατεχόμαστε από πλεονεξία. Έτσι εμείς θα έχουμε επάρκεια αγαθών, και η φύση θα μπορεί να ανταποκριθεί στις ανάγκες των επερχόμενων γενεών, διαθέτοντας τα απαραίτητα αποθέματα (αιεφόρος ανάπτυξη).

ΠΗΓΗ: Θέματα Χριστιανικής Ηθικής Γ Λυκείου 2015 «Η Εκκλησία και το οικολογικό πρόβλημα», σελ.153-155